

29 בנוסף לזה, יש לומר: כאן המחלוקת היא האם
 30 לצרף ביחד שני דברים השונים לחלוטין זה מזה (שלא
 31 כקרן וחומש) המפורטים בפסוק א.ח.ד. וייתכן לומר,
 32 שלמרות זאת שבמקרים אחרים סובר רבי יאשיה שצריך
 33 לצרף דברים, הרי במקרה זה הוא סובר שאין לצרפם.
 34 בענין עיר הנדחת המחלוקת היא לגבי פירוש מילה
 35 הכתובה בתורה: מהי "עיר", ומתי היא חדלה להיות
 36 עיר והופכת להיות אוסף של יחידים, או ציבור⁵⁷.

37 לכאורה, ניתן לשאול: מחלוקת זו דומה, לכאורה,
 38 למחלוקת בענין העוף, לגבי משמעות המילה "זבח"
 39 שבפסוק. ואם כך, מדוע צריך לפרט את המחלוקת גם
 40 בענין עיר הנדחת?

41 אלא, שבנוסף להאמור לעיל, שבענין "זבח" תלויה
 42 המחלוקת גם בשאלה אם יש שחיטה לעוף מן התורה,
 43 יש לומר: בענין עיר הנדחת יש חידוש והבדל בין גם
 44 לגבי המציאות של ציבור עצמו⁵⁸: עשרה, מאה, רובו
 45 של שבט.

46 ולפיכך ניתן היה לחשוב שבמקרה זה מסכים רבי
 47 יאשיה עם דעת רבי יונתן ש"טפי ממאה" הם "עיר",
 48 כיון שגם "עיר" היא ציבור.

49 או מצד שני: רבי יונתן מסכים לדעת רבי יאשיה,
 50 כיון שבענינים רבים עשרה כבר אינם מציאות של
 51 יחידים.

ה.

החידוש שבמחלוקת בענין "מערכין לקרנות"

52 שיטתו של רבי יאשיה, בענין המקלל, שיש לצרף
 53 שני פרטים המוזכרים ביחד בתורה, אינה רק כאשר
 54 שני הפרטים הם מאותו סוג, "אביו ואמו", אלא אף
 55 כאשר מדובר בשני סוגים שונים. את זאת לומדים
 56 ממחלוקת נוספת בין רבי יאשיה לרבי יונתן –
 57 (ז) האם "מערכין לקרנות", או אין "מערכין

1 אלא כרוכה במחלוקת⁴⁹ אם יש "שחיטה לעוף מן
 2 התורה" או "אין שחיטה לעוף...".

3 אמנם, המחלוקת הנ"ל היא רק לגבי בשר חולין,
 4 ואילו בקדשים יש צורך במליקה, לפי כל הדעות⁵⁰, אך
 5 למרות זאת אותו ביטוי, "זבח", נאמר⁵¹ גם לגבי בשר
 6 חולין. ולכן, אם "אין שחיטה לעוף מן התורה", אין
 7 העוף יכול להיכלל בביטוי "זבח", אפילו כאשר הוא
 8 נאמר לגבי קדשים.

9 (ב) "חומש": בענין הטעם לתוספת חומש, בפדיון
 10 הקדש, מבאר הרמב"ם⁵²: "ירדה תורה לסוף מחשבת
 11 האדם... שטבע של אדם נוטה הרבות קניינו", והוא
 12 יפדה זאת "בפחות משוויו".

13 ולכן ניתן לומר, שהמחלוקת היא בהערכת
 14 "מחשבת האדם"⁵³: עד כמה יפחית האדם משווי
 15 ההקדש⁵⁴ – האם די בכמות "חומשו של קרן", או
 16 שאין יוצאים מן הספק בנכונותו של האדם לפדות
 17 "בפחות משוויו" עד הגודל "רביע של קרן"⁵⁵.

18 (ג) "זמן": יש לומר, שכאן אין מדובר בשאלה אם
 19 "לצרף או לחלק", אלא על עצם מציאותו של הזמן –
 20 כלשון הגאון הראגוטשובי⁵⁶: האם הזמן הוא "מחובר
 21 מפרטים או עצם פשוט".

ז.

הצורך בפירוט המחלוקות בענין המקלל ובענין עיר הנדחת

22 ה"צריכותא", הצורך בפירוט שתי המחלוקות
 23 הראשונות, המובאות לעיל בסעיף ה', היא:

24 בענין המקלל המחלוקת היא לגבי משמעות הניסוח
 25 בפסוק: כאשר מציינת התורה שני דברים, ללא המילה
 26 "יחדיו", האם הכוונה היא לשניהם ביחד, או לכל אחד
 27 מהם לחוד. את זאת אי אפשר לדעת מן המחלוקת
 28 האחרות.

בדאורייתא מצינו "לא פלוג".
 (55) רש"י ב"מ שם ד"ה הוא וחומשו חמשה.
 (56) ראה מפענצ"פ פ"ג ס"ג ואילך. וש"נ.
 (57) ראה תוד"ה מעשרה סנהדרין טו, סע"ב (ולהעיר מתוד"ה איש
 שם טז, א). וראה ירושלמי סנהדרין פ"י ה"ו: עיר לא כפר, עיר לא כרך.
 וראה מפרשים שם.
 (58) ראה לקו"ש כרך ט' ע' 109 ואילך (דכל אנשי עיר הנדחת הם
 מציאות אחת). ועיי"ש, שעפ"ז מתורן למה גם הנשים והטף שלא חטאו
 נהרגים, ועוד.

(49) דר"ה הקפר ורבי – חולין כח, א. וש"נ. ועיי"ש כז, ב.
 (50) כמש"נ (ויקרא א, טו. שם ה, ח) "ומלק את ראשו".
 (51) ראה יב, כא.
 (52) סוף הל' תמורה.
 (53) ולהעיר, דבספרי נשא (ה, ז) גירסת הספרים דלר' יאשי' "חומשו
 של סלע" * ולא "הוא וחומשו חמשה", אבל הגי' הגר"א: הוא וחומשו
 חמשה דברי ר"י, כבש"ס.
 (54) ומכיון שגבי פדיון קדשים צ"ל כמות זה (מלגאו או מלבר) –
 שוב לא פלוג בכל שאר המקומות שצריך להוסיף חומש, גם כאלו אין
 שייך טעם הנ"ל (ראה לקח טוב – להר"י ענגל – כלל ח' בסופו, דגם

(* וכ"ה גירסת ה"ל"ש נשא שם. וראה ספרי הוצאת הארואויטקן שינויי הגירסאות בזה.